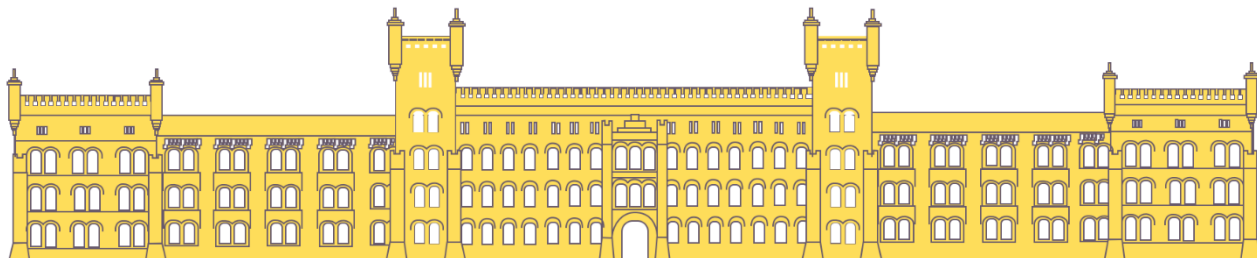

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ В УМОВАХ ВІЙНИ

*Збірник тез доповідей
II Міжнародної науково-практичної конференції*

15 квітня 2026 року

CIVIL PROTECTION IN TIMES OF WAR

*The proceedings of the Second International Scientific and Practical
Conference*

15 April 2026

Цивільний захист в умовах війни : збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 15 квітня 2026 року. Львів: ЛДУБЖД, 2026. 395 с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Василь ЛОЇК	кандидат технічних наук, доцент, начальник кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
Ярослав ІЛЬЧИШИН	кандидат педагогічних наук, начальник науково-дослідного центру, ЛДУБЖД
Роман ЯКОВЧУК	доктор технічних наук, доцент, начальник навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
Ольга МЕНЬШИКОВА	кандидат фізико-математичних наук, доцент, заступник начальника з навчально-наукової роботи навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
Андрій ГАВРИСЬ	кандидат технічних наук, доцент, заступник начальника кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
Олександр СИНЕЛЬНІКОВ	кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
Роман ВЕСЕЛІВСЬКИЙ	кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
Павло БОСАК	кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
Андрій ТАРНАВСЬКИЙ	кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
Ольга БАБАДЖАНОВА	кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
Мар'ян ЛАВРІВСЬКИЙ	старший викладач кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД

Михайло ІШИЧКІН	старший викладач кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
Олександр ЛЮБОВЕЦЬКИЙ	старший викладач кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
Олександра ПЕКАРСЬКА	викладач кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
Сергій СЕМЕНЮК	викладач кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
Микола МАЛИХІН	викладач кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД
Вікторія ФІЛІПОВА	викладач кафедри цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, ЛДУБЖД

У збірнику тез II Міжнародної науково-практичної конференції «Цивільний захист в умовах війни» висвітлено досвід сучасних тенденцій і викликів в організації цивільного захисту в умовах війни, а також формування основних напрямків вдосконалення та розвитку системи цивільного захисту.

Для наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів освіти, працівників наукових, виробничих установ, підрозділів ДСНС України, представників державних та місцевих органів влади, громадських і професійних організацій та здобувачів вищої освіти.

Автори тез доповідей несуть особисту відповідальність за зміст представлених публікацій, достовірність результатів і дотримання вимог академічної доброчесності. Редколегія не несе відповідальності за порушення правил правопису в друкованих авторських матеріалах.

The proceedings of the Second International Scientific and Practical Conference "CIVIL PROTECTION IN TIMES OF WAR" highlight current trends and challenges in the organisation of civil protection during wartime, as well as the development of key directions for improving and developing the civil protection system.

For academic, academic-teaching and teaching staff of educational institutions, employees of research and industrial organisations, units of the State Emergency Service of Ukraine, representatives of state and local authorities, public and professional organisations, and students of higher education.

The authors of the abstracts bear personal responsibility for the content of the submitted publications, the accuracy of the results and compliance with the requirements of academic integrity. The editorial board is not responsible for spelling errors in the authors' printed materials.

залученні волонтерів, IT-спільноти та міжнародних партнерів до створення інноваційних рішень. У країнах ЄС така співпраця реалізується через інституційні механізми, зокрема Механізм цивільного захисту Європейського Союзу, який забезпечує координацію допомоги між державами [8].

Отже, сучасні інновації у сфері цивільного захисту базуються на конкретних технологічних рішеннях: цифрових платформах оповіщення, безпілотних авіаційних системах, роботизованих комплексах, геоінформаційних системах та штучному інтелекті. Особливо важливу роль відіграють дрони, які забезпечують швидкість, безпеку та точність реагування. Україна, враховуючи досвід війни, фактично стала одним із лідерів у практичному застосуванні таких технологій у сфері цивільного захисту [9].

ЛІТЕРАТУРА

1. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 02 жовтня 2012 року № 5403-VI (ст. 2, 8). – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>
2. Офіційний портал Дія. – <https://diia.gov.ua>; Київ Цифровий. – <https://kyiv.digital>
3. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. Використання безпілотних технологій у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. – <https://dsns.gov.ua>
4. Матеріали щодо гуманітарного розмінування в Україні. – Режим доступу: <https://mineaction.org>
5. DroneUA. Офіційний сайт: <https://droneua.org> ; Ukrspecsyste.ms. – <https://ukrspecsystems.com>
6. European Commission. EU Civil Protection Mechanism. – <https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu>
7. Національний університет цивільного захисту України. Наукові матеріали. – <https://nuczu.edu.ua>
8. Directive (EU) 2018/1972 (European Electronic Communications Code), Article 110. – <https://eur-lex.europa.eu>
9. Coppola D. P. Introduction to International Disaster Management. – Oxford: Butterworth-Heinemann, 2020. 760 с

УДК 351.86:001.4:614.8

ПРАКТИЧНА ПРОБЛЕМАТИКА ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ З ПИТАНЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ДЕОНТАМІНАЦІЇ В НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ З ПИТАНЬ ОРГАНІЗАЦІЇ РАДІАЦІЙНОГО ХІМІЧНОГО ТА БІОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ

*Михайло ІШИЧКІН, Василь ЛОЇК к.т.н., доцент,
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності*

Радіаційний, хімічний та біологічний (далі - РХБ) захист населення набуває актуальності в умовах сучасних воєнних загроз та особливе значення для забезпечення національної безпеки [1]. Впровадження нових підходів до реагування на надзвичайні ситуації та алгоритмів дій суб'єктів реагування на наслідки радіаційних, хімічних та біологічних інцидентів, які потенційно можуть виникнути на території України вимагають єдиного підходу щодо визначення термінології у сфері РХБ захисту, стандартизації до розробки спеціальних операційних процедур щодо дій підрозділів системи Міністерства внутрішніх справ України, підрозділів екстреної медичної допомоги інших суб'єктів забезпечення цивільного захисту тощо.

Впровадження сучасної термінології у сфері організації та проведення заходів із організації заходів спеціальної та санітарної обробки постраждалого населення, спеціальних засобів та техніки, яка залучена до реагування на РХБ інциденти потребує єдиного підходу до стандартизації. Відсутність стандартизованої термінології, в тому числі невизначеність терміну «деконтамінація» в нормативно-правових документах України, які регулюють питання РХБ захисту населення і територій, приводить до низки практичних проблем, обумовлених необхідністю гармонізації національного законодавства зі стандартами НАТО та ЄС, а також застарілою термінологічною базою.

Актуальність теми зумовлена відходом від використання застарілої термінологічної бази нормативно-правових документів України, яка не відображає сучасних підходів до управління ризиками контамінації в осередках надзвичайних ситуацій техногенного, природного чи воєнного характеру. Запропонована сучасна термінологія, розроблена з урахуванням рекомендацій Альянсу (зокрема, концепції «hot/warm/cold zones» у CBRN-деконтамінації), дозволяє усунути розбіжності в інтерпретації ключових понять, підвищити ефективність аварійно-рятувальних робіт і забезпечити інтероперабельність з союзниками.

Основними практичними проблемами є:

- відсутність єдиного тлумачення зон подій та деконтамінації, що призводить до помилок у розгортанні оперативних сил і засобів на місці РХБ інциденту;
- невідповідність визначень контамінації та деконтамінації міжнародним стандартам (NATO STANAG, АЕР), що ускладнює міжвідомчу та міжнародну комунікацію між суб'єктами реагування на інциденти та як наслідок залучення міжнародної допомоги та організації спільних операцій;
- фрагментарність нормативної бази, де традиційні терміни («зона хімічного забруднення», «санітарна обробка») не охоплюють види деконтамінації в динамічних умовах зміни термінології, використання сучасного РХБ обладнання для ідентифікації та стандартизації алгоритмів дій підрозділів суб'єктів реагування на інцидент.

Потребує комплексного дослідження питання класифікації зон деконтамінації, розмежування умовно безпечних та небезпечних зон розгортання обладнання та проведення рятувальних операцій з урахуванням безпекової складової та дотримання вимог з охорони праці особового складу на місці надзвичайної ситуації.

Крім вищенаведеної проблематики пропонується приділити увагу щодо уніфікації ключових понять та визначення сутності термінів «контамінація», «деконтамінація», розробки підходів до визначення видів деконтамінації відповідно до функцій та призначення національних суб'єктів реагування на надзвичайні ситуації РХБ характеру, градації протоколів НАТО (STANAG), які дозволять чітко розмежовувати ризики для особового складу підрозділів екстреного реагування та населення.

Висвітлена проблематика вже досліджувалась з початку негативного впливу воєнних факторів на систему реагування на надзвичайні ситуації РХБ характеру в Україні та її актуальність вже продемонстрована в низці досліджень, де висвітлювались проблеми в координації взаємодії правоохоронних органів з населенням під час можливих ядерних та радіаційних інцидентів в умовах воєнного стану [2], органів управління та сил цивільного захисту з органами управління військового командування, сучасної теорії та практики воєнних конфліктів [3]. Отримані результати показали необхідність розробки єдиного підходу до визначення актуальної термінології у сфері РХБ захисту для впровадження спільних міжвідомчих методик та спеціальних операційних процедур з реагування на надзвичайні ситуації та інциденти [4].

Наукова значущість полягає в тому, що уніфікація термінології вирішує проблему семантичної невизначеності, яка сьогодні перешкоджає оперативному прийняттю рішень у реальному часі та забезпечить впровадження єдині алгоритми реагування на РХБ інциденти, стандартизацію підготовки підрозділів, мінімізують прогалини в міжвідомчій комунікації та відкривають можливість інтеграції з міжнародними системами реагування та моніторингу.

Впровадження запропонованої стандартизованої термінології в нормативно-правові акти є необхідною умовою підвищення ефективності РХБ захисту в умовах гібридних загроз. Це не лише технічне оновлення, а стратегічний крок до інтеперабельності з партнерами, посилення стійкості держави та захисту життя громадян. Подальші дослідження мають бути спрямовані на розроблення єдиних стандартів оперативних процедур деконтамінації та їх апробацію в навчально-практичних заходах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Василь ЛОЇК, Олександр ЗАЙЦЕВ, Юрій НАЛИСНИК. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РАДІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ. Цивільний захист в умовах війни: колективна монографія / за загальною редакцією Дмитра Бондаря. Львів: ЛДУБЖД, 2025. 73-79с.
2. Сімейко, К. В., Вербовий, В. П., Лішук, Б. В., Носовський, А. В., Малий, Є. В., & Стратілат, Д. П. (2026). Щодо взаємодії правоохоронних органів з населенням під час можливих ядерних та радіаційних інцидентів в умовах воєнного стану. Ядерна та радіаційна безпека, (1(109), 34–46. [https://doi.org/10.32918/nrs.2026.1\(109\).03](https://doi.org/10.32918/nrs.2026.1(109).03).
3. Bazyka, D. A., Chumak A. A., Rushchak, L. V., Ivanko O. M., Potapchuk, V. A., & Yevchenko, D. O. (2024). Radiation safety and radiation protection of military personnel – assessment of the current regulatory base through the problems of martial state in Ukraine. Ukrainian Journal of Military Medicine, 5(2), 28-38. [https://doi.org/10.46847/ujmm.2024.2\(5\)-028](https://doi.org/10.46847/ujmm.2024.2(5)-028).
4. Радіаційний, хімічний та біологічний захист. ПРАКТИКУМ: / В.Б. Лоїк, О.Д. Синельников, Р.Т., Ратушний, М.О. Довгановський ПРАКТИКУМ – Львів: Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, 2023. – 295 с.

УДК 351.86:005.334

КОНЦЕПЦІЯ «BUILD BACK BETTER» У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИВІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

Олег ЯЦУХ к.с.-г.н.

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Сучасна архітектура глобальної та національної безпеки перебуває під впливом зростаючої кількості та інтенсивності надзвичайних ситуацій (НС) – від природних катастроф до воєнних конфліктів [1]. У цьому контексті парадигма реагування на катастрофи трансформується від простого відновлення до концепції «Build Back Better» (Відбудувати краще ніж було), що була офіційно закріплена в Сендайській рамковій програмі зі зниження ризику лих (2015–2030) [2].

Build Back Better – це підхід до організації відновлювального періоду після НС, який передбачає не повернення до докризового стану, а використання відновлення як можливості для посилення стійкості (resilience) громад та інфраструктури. У цивільній безпеці BBB базується на трьох «китах»:

- підвищення структурної стійкості: застосування нових стандартів будівництва та захисних споруд;
- соціально-економічне відновлення: врахування потреб вразливих верств населення та покращення якості життя;
- інституційне вдосконалення: реформування систем управління ризиками та раннього оповіщення.

У межах парадигми «Build Back Better», відновлення системи цивільної безпеки неможливе без інтеграції високих технологій, які кардинально змінюють швидкість та якість

ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ ДЛЯ ОПЕРАТИВНОГО МОНІТОРИНГУ ЗРУЙНОВАНИХ БУДІВЕЛЬ ПІД ЧАС РЯТУВАЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ Олександр ЛЮБОВЕЦЬКИЙ, Аліна ГРИЦЮК.....	316
ВИКОРИСТАННЯ ГРАФОВИХ АЛГОРИТМІВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ТЕХНОГЕННОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОПТИМІЗАЦІЇ ЕВАКУАЦІЇ З ТЕРИТОРІЙ ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ Назар ГУЛКОВСЬКИЙ, Володимир ПИЛИПЕНКО	317
ВПЛИВ КАЗКОТЕРАПІЇ НА КОРЕКЦІЮ ДИТЯЧИХ СТРАХІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ Ульяна ЛЕОНІДОВА.....	319
ДО ПИТАННЯ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ НАВЧАННЯ ШКОЛЯРІВ ДІЯМ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ Олександр ГОЛОВКОВ, Дар'я ЄДНАК	321
ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНКАПСУЛЮЮЧИХ ВОГНЕГАСНИХ АГЕНТІВ (F-500) У ЛОКАЛІЗАЦІЇ ТЕРМОХІМІЧНОГО РОЗГОНУ ЛІТІЙ-ІОННИХ АКУМУЛЯТОРІВ Денис КАПУСТИНСЬКИЙ, Мар'ян ІВАНІВ, Володимир ТОВАРЯНСЬКИЙ	323
ІННОВАЦІЙНІ БІОТЕХНОЛОГІЇ ВІДНОВЛЕННЯ ҐРУНТІВ У НАУКОВО-ДОСЛІДНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ Вікторія ОЛФЕРЧУК, Наталія ГОЦІЙ, Катерина КОРОЛЬ	325
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ Ольга ДРОЖЧАНА.....	327
ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ ЩОДО ОСНАЩЕННЯ ЛАНОК ГАЗОДИМОЗАХИСНОЇ СЛУЖБИ Володимир-Петро ПАРХОМЕНКО, Руслан ПАРХОМЕНКО, Максим КРИВУНЕНКО	329
ІННОВАЦІЇ РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ Михайло ШИЧКІН, Василь ЛОЇК.....	331
ІННОВАЦІЇ ТА КРАЩІ ПРАКТИКИ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ Діана ТКАЧЕНКО.....	334
ПРАКТИЧНА ПРОБЛЕМАТИКА ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ З ПИТАНЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ДЕОНТАМІНАЦІЇ В НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ З ПИТАНЬ ОРГАНІЗАЦІЇ РАДІАЦІЙНОГО ХІМІЧНОГО ТА БІОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ Михайло ШИЧКІН, Василь ЛОЇК.....	335
ОНЦЕПЦІЯ «BUILD BACK BETTER» У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИВІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ Олег ЯЦУХ	337

НАШІ ПАРТНЕРИ

Bundesamt für
Verfassungsschutz

DCNAustria
Disaster Competence Network Austria

MSB
Swedish Civil
Contingencies
Agency

ГУ ДСНС УКРАЇНИ
У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

